ԲԱՆԿԱՅԻՆ գործ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

336
Բ-272

Բ-318

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾ

Գլխավոր խմբագիր՝
Բագրատ Ասատրյան

ԵՐԵՎԱՆ 2004

ՀՏԴ 336 (479.25) (07)
ԳՄԴ 65.9 (2Հ) 262 գ7
Բ 277

Բ 277 «Բանկային գործ».- Եր.: «Սարվարդ Հրատ», 2004թ., 720 էջ:

Ձեռնարկում ներկայացված են բանկային գործունեության ծագման եւ զարգացման պատմությունը, ՀՀ-ում ժամանակակից բանկային համակարգի ձեւավորման եւ իրավական կարգավորման փուլերն ու առանձնահատկությունները: Քննարկվում են բանկերի գործունեության կարգավորումն ու վերահսկողությունը, բանկի՝ որպես առանձնահատուկ սուբյեկտի գործունեության հիմնական բնութագրերը, բանկային գործառնությունների զարգացման միտումները ՀՀ-ում, բերվում են օրինակներ միջազգային բանկային փորձից:

Ձեռնարկը նախատեսված է բուհերի եւ քոլեջների տնտեսագիտություն, բանկային գործ, ֆինանսներ, գործարարություն մասնագիտությունների ուսանողների եւ դասախոսների, բանկային համակարգի եւ տնտեսության այլ հատվածի աշխատակիցների համար:

Ձեռնարկի տպագրությունն իրականացվել է «Բանկ եւ ոչ բանկ ֆինանսական հաստատությունների ուսուցանում եւ թրեյնինգ» ծրագրի շրջանակներում, «Շորբանկ» խորհրդատվական ծառայություններ կորպորացիայի դրամաշնորհի միջոցներով՝ ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) ֆինանսավորմամբ:

The publication of the manual is done within the “Bank and Non Bank Financial Instituons Mentoring and Training” program supported by Shorebank Advisory Services Inc. grant funded by United States Agency for International Development (USAID).

ԳՄԴ 65.9 (2Հ) 262 գ 7

ISBN 99941-908-6-5

© Ֆինանսաբանկային քոլեջ 2004թ.

Հեղինակների կողմից

Այս ձեռնարկի գաղափարը ծնվել է վաղուց՝ բանկային բարեփոխումների դեռ առաջին փուլերում: Ներկայումս, երբ ուրվագծվել է Հայաստանի բանկային համակարգը, ընդունվել են այն կարգավորող հիմնական օրենքները, երկմակարդակ բանկային համակարգը դարձել է Հանրապետության տնտեսության անբաժանելի մասը, նման ձեռնարկ հրապարակ հանելը արդեն դարձել է անհրաժեշտություն: Անժխտելի է, որ տնտեսության մեջ առկա իրողությունները, ձևավորված իրավական դաշտը դեռ չեն արժանացել տեսական ամբողջականացման, իսկ բանկային համակարգը բնութագրող իրավական փաստաթղթերը և հրապարակվող նյութերը հասու չեն հասարակության լայն շերտերին:

Առավել բարդ և խճճված է վիճակը Հանրապետության կրթական համակարգում, ուր ոչ միայն չկա բանկային գործի դասավանդման միասնական ուսումնական ծրագիր, այլև հրապարակված չեն քիչ թե շատ ամբողջական ուսումնական նյութեր, ուսանողները լավագույն դեպքում օգտվում են օտարալեզու գրականությունից, որը բնականաբար չի արտահայտում Հայաստանի բանկային համակարգում ձևավորված իրողությունները, նրա տրամաբանությունն ու գաղափարախոսությունը: Այս բացը լրացնելու համար մինչ բուն աշխատանքներին անցնելը ձևավորված նախաձեռնող խումբը կազմակերպեց ծավալուն քննարկում ձեռնարկի բովանդակության շուրջ, ստացվեցին բազմաթիվ առաջարկներ և դիտողություններ Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համապատասխան ամբիոններից, առանձին մասնագետներից:

Ձեռնարկի կառուցվածքը ձևավորվել է նմանատիպ ձեռնարկներին ներկայացվող պահանջների հիման վրա: Բանկային գործի ուսումնասիրությունը և բանկային գործունեության մասին քիչ թե շատ սպառիչ պատկերացման ձևավորումը անհնար է առանց բանկային համակարգի, դրա ձևավորման օրինաչափությունների և զարգացման ընդհանուր միտումների, իրավական կարգավորման հիմնական բնութագրերի մասին որոշակի գիտելիքների առկայության:

Ձեռնարկում նախ տրված է Հայաստանի բանկային համակարգի ձևավորման պատմությունը և ընդհանուր բնութագիրը, բանկային օրենսդրության ձևավորման և զարգացման հիմնական փուլերը: Հատուկ տեղ է տրվել բանկային օրենսդրության ներկայացմանը՝ ելնելով բանկային համակարգի բարեփոխումների իրականացման գործում բանկային օրենքների և այլ իրավական ակտերի ունեցած առանձնահատուկ դերից: Ձեռնարկի հետագա գլուխները նվիրված են բանկային գործին, տրվում են բանկային գործը բնութագրող ընդհանուր օրինաչափությունները, Հայաստանի և առանձին երկրների առանձնահատկությունները:

Նախաձեռնող խումբը ձգտել է լինել հնարավորինս բաց, ուշադիր ներկայացված բոլոր առաջարկությունների նկատմամբ, իր աշխատանքներին ներգրավել է մասնագետների լայն շրջանակ՝ նկատի առնելով նրանց և՛ գիտական ու մանկավարժական, և՛ գործնական աշխատանքի փորձառությունը: Հեղինակային խումբը ձևավորվել է հրապարակային մրցույթով: Հեղինակների մեծ մասը բանկային համակարգի բարեփոխումների առավել ակտիվ ժամանակահատվածում աշխատած մասնագետներ են:

Ձեռնարկի գլխավոր խմբագիրն է **Բագրատ Ասատրյանը**: Հեղինակներն են՝ ներածություն՝ **Վաչե Գաբրիելյան,** 1-ին, 2-րդ, 3-րդ գլուխներ՝ **Բագրատ Ասատրյան,** 4-րդ գլուխ՝ **Ներսես Երիցյան,** 5-րդ գլուխ՝ **Սամվել Նահապետյան, Արմեն Բերբերյան,** 6-րդ գլուխ՝ **Բագրատ Ասատրյան, Էմիլիա Առաքելյան. Վահագն Վարդանյան,** 7-րդ գլուխ՝ **Սամսոն Ղազարյան,** 8-րդ գլուխ՝ **Գևորգ Թառումյան, Իրինա Սեյլանյան, Վահագն Վարդանյան,** 9-րդ գլուխ՝ **Սամվել Նահապետյան**, **Արմենուհի Հայրապետյան**, **Սամվել Աբրահամյան**, **Հովհաննես Գալստյան**, 10-րդ գլուխ՝ **Տիգրան Դավթյան**, 11-րդ գլուխ՝ **Գևորգ Թառումյան, Ռուբեն Վալեսյան**, **Թորգոմ Նալչաջյան**, 12-րդ գլուխ՝ **Վաչե Գաբրիելյան**, **Արմինե Խաչատրյան,** 13-րդ գլուխ՝ **Սամվել Նահապետյան,** 14-րդ գլուխ՝ **Բագրատ Ասատրյան, Արա Քառյան**, **Ռուբեն Վալեսյան**, 15-րդ գլուխ՝ **Մերուժան Գալստյան,** 16-րդ գլուխ՝ **Սամվել Նահապետյան**, 17-րդ գլուխ՝ **Վահագն Վարդանյան, Գարեգին Գևորգյան,** 18-րդ գլուխ՝ **Գարեգին Գևորգյան, Արմինե Խաչատրյան:**

Յուրաքանչյուր գլխի սկզբում ներկայացվում է հմտությունների և գիտելիքների նկարագիրը, որը ընթերցողը կարող է ձեռք բերել ձեռնարկի տվյալ հատվածը ուսումնասիրելիս: Այնուհետև տրված է ներածական մաս, որում բացահայտվում է գլխի հիմնական բովանդակությունը, կապը ձեռնարկի այլ հատվածների հետ: Յուրաքանչյուր գլուխ բաժանվում է ենթավերնագրերի, գլխի վերջում տրվում են հարցեր ինքնաստուգման համար: Ձեռնարկի վերջում տրվում են օգտագործված և առաջարկվող գրականության ցանկ, առանցքային բառերի ցանկ:

Հեղինակները հույսով են, որ ձեռնարկը կարժանանա տնտեսագիտական բուհերի և բուհերի տնտեսագիտական ֆակուլտետների ուսանողների, տնտեսության տարբեր ոլորտներում, հատկապես ֆինանսաբանկային համակարգում աշխատող անձանց ուշադրությանը: Կարծում ենք՝ առաջիկայում կլինեն նմանատիպ նորանոր նախաձեռնություններ, որը միանգամայն ողջունելի է և վաղուց սպասված: Շնորհակալությամբ կընդունենք ձեռնարկին վերաբերող ցանկացած խորհուրդ և առաջարկ:

Հեղինակները շնորհակալություն են հայտնում Ֆինանսաբանկային քոլեջի տնօրեն Խաչատուր Յոկոլակյանին, աշխատակիցներ Յուլիա Ստակյանին և Աննա Գևորգյանին, որոնք իրենց վրա էին վերցրել աշխատանքների կազմակերպման հոգսը, նախաձեռնել բազմաթիվ հանդիպումներ և սեմինարներ, ստեղծել այն մթնոլորտը, առանց որի անհնար կլիներ կատարել նման լուրջ աշխատանք:

Բովանդակություն

Ներածություն 13

Գլուխ 1. Բանկերի ծագումը և բանկային համակարգի ձևավորումը **19**

1.1. Ապրանքային տնտեսության ձևավորումը և փողի գյուտը 20

1.2. Բանկային գործունեության ծագման վերաբերյալ տեսակետները 22

1.3. Բանկային գործառնությունները հնագույն շրջանում 23

1.4. Հռոմեական իրավունքը և բանկային գործունեության զարգացումը 27

1.5. Բանկային գործունեության անկումը. պատճառները և հետևանքները 29

1.6. Բանկերի զարգացումը միջնադարյան Եվրոպայում 32

1.7. Կենտրոնական բանկերի ձևավորումը 35

1.8. Բանկային գործունեության առանձնահատկությունները Հայաստանում 42

Գլուխ 2. Բանկերը անցումային տնտեսության պայմաններում **53**

2.1. Խորհրդային քաղաքական-տնտեսական համակարգի փլուզումը 54

2.2. Տնտեսական քաղաքականության հիմնախնդիրները նորանկախ պետություններում 57

2.3. Անցման հիմնախնդիրներ. տեսություն և իրականություն 59

2.4. Տնտեսական բարեփոխումները Հայաստանի Հանրապետությունում 64

2.5. Ազգային արժույթը շրջանառության մեջ դնելը 69

2.6. Առևտրային բանկերի գործունեության առանձնահատկությունները տնտեսական բարեփոխումների պայմաններում 73

Գլուխ 3. Ժամանակակից բանկային համակարգի ձևավորումը ՀՀ-ում **79**

3.1. Բանկային գործունեության իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները 80

3.2. Բանկային օրենսդրության ձևավորման և զարգացման փուլերը 83

3.3. Քաղաքացիական օրենսգրքի ընդունումը և բանկային օրենսդրության համակարգումը 87

3.4. Բանկային օրենսդրության ժամանակակից պատկերը 89

3.5. Բանկային գործունեության ենթաօրենսդրական կարգավորումները 94

3.6. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին օրենքը 98

3.7. Բանկերի և բանկային գործունեության մասին ՀՀ օրենքը 106

Գլուխ 4. Դրամավարկային քաղաքականությունն ու կենտրոնական բանկի գործառնությունները 111
4.1 Դրամավարկային տեսությունը 112
4.2 Փողի առաջարկի ձևավորման գործընթացը և փողի բազմարկիչը 114
4.2.1. Փողի ագրեգատները 114
4.2.2. Դրամական բազայի կառավարումը 118
4.2.3 Ավանդների բազմարկման գործընթացի պարզ մոդելը 124
4.2.4. Փողի առաջարկի մոդելը և փողի բազմարկիչը 130
4.2.5. Փողի առաջարկի կառավարման ամփոփումը 135
4.3 Դրամավարկային գործիքները 137
4.3.1. Պահուստների շուկան և միջբանկային տոկոսադրույքները 137
4.3.2. Բաց շուկայական գործառնությունները 140
4.3.3. Մշտական հնարավորության գործիքները 144
4.3.4. Պարտադիր պահուստավորումը 145
4.4 Դրամավարկային քաղաքականության նպատակները և թիրախները 147
4.4.1. Դրամավարկային քաղաքականության նպատակները 147
4.4.2. Կենտրոնական բանկի ռազմավարությունը. թիրախների կամ ենթանպատակների կիրառումը 149
4.4.3. Ենթանպատակների կամ թիրախների ընտրությունը 151

Գլուխ 5. Առևտրային բանկերը և ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպությունները........ 165
5.1. Բանկը որպես առանձնահատուկ տնտեսավարող սուբյեկտ 166
5.2. Ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպություններ 172
5.3. Ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպությունների զարգացման հեռանկարները 179
5.4. Բանկերի կազմակերպական-իրավական տեսակները 183
5.5. Բանկերի դասակարգումը 185
5.6. Բանկերի կազմակերպական կառուցվածքը 188
5.7. Բանկերի կառավարումը 192
5.8. Բանկերի գործունեության ծրագրավորումը 199

Գլուխ 6. Առևտրային բանկերի գործառնությունները և մատուցվող ծառայությունները 203
6.1. Բանկի կողմից իրականացվող ֆինանսական գործառնությունները և մատուցվող ծառայությունները 205

6.2. Բանկ-հաճախորդ հարաբերությունների իրավական հիմքերը, բանկային հաշվի սպասարկման պայմանագիրը 209
6.3. Հաճախորդների հաշվարկա-դրամարկղային սպասարկումը 219
6.4.Բանկային գաղտնիքը 223

Գլուխ 7. Վճարահաշվարկային համակարգ: Ժամանակակից բանկային տեխնոլոգիաներ և ծառայություններ 227
7.1. Վճարահաշվարկային համակարգի զարգացումը Հայաստանի Հանրապետությունում 228
7.2. Անկանխիկ հաշվարկների ձևերը 230
7.2.1. Վճարման հիմնական եղանակները 230
7.2.2.Անկանխիկ հաշվարկների ձևերը 231
7.2.3. Էլեկտրոնային փող 245
7.3. ՀՀ վճարային համակարգը 247
7.3.1. Էլեկտրոնային վճարումների համակարգը 247
7.3.2. Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների համակարգը 250
7.4. «Արմենիան Քարդ» պլաստիկ քարտերի միասնական վճարային համակարգը 251
7.5. Միջազգային վճարումների իրականացման համակարգերը 253
7.6. Բանկային նոր ծառայություններ 255
7.6.1. Ինտերնետով բանկային ծառայություն 255
7.6.2. Հեռախոսով բանկային ծառայություններ 257

Գլուխ 8. Պարտավորությունների և կապիտալի կառավարումը բանկում 263
8.1. Պարտավորությունների տարատեսակները և դրանց համամասնությունների փոփոխությունները 264
8.1.1. Ավանդների տեսակները 265
8.1.2. Կարճաժամկետ ոչ ավանդային պարտավորությունների տեսակները 268
8.2. Պարտավորությունների ներգրավման ռազմավարությունը 269
8.2.1. Մեծածախ և մանրածախ միջոցների միջև ընտրությունը 270
8.2.2. Ավանդային և ոչ ավանդային պարտավորությունների ճիշտ համամասնության ընտրությունը 271
8.2.3. Ծառայությունների ինքնարժեքն ու սակագները 271
8.2.4. Միջոցների տեղաբաշխման ուղիները 273
8.3. Պարտավորությունների արժեքի գնահատման մեթոդները 274
8.3.1. Պատմական միջին արժեքի մեթոդը 275
8.3.2. Սահմանային արժեքի մեթոդը 277
8.3.3. Խմբային սահմանային արժեքի մեթոդը 278

8.3.4. Ծրագրավորված միջին կշռված արժեքի մեթոդը 279
8.3.5. Պարտավորությունների արժեքի գնահատման մեթոդի կիրառման ընտրությունը 280
8.4. Ավանդների պարտադիր ապահովագրման համակարգը Հայաստանում 281
8.5. Կապիտալի կառավարումը 284
8.5.1. Շահաբաժինների վճարման քաղաքականությունը 289

Գլուխ 9. Առևտրային բանկի վարկային գործառնությունները 291
9.1. Վարկային հարաբերությունների իրավական կարգավորումը ՀՀ-ում 292
9.2. Վարկի էությունը, վարկավորման սկզբունքները և մեթոդները 297
9.3. Վարկերի դասակարգումը, դրանց հիմնական տեսակները 301
9.4. Վարկավորման գործընթացը 308
9.5. Վարկառուի վարկունակության գնահատումը 313
9.6. Վարկային տոկոս 320
9.7. Վարկային քաղաքականությունը 325
9.8. Վարկի վերադարձի ապահովման եղանակները 328

Գլուխ 10. Բանկերի գործառնությունները ֆինանսական շուկայում 335
10.1. Բանկերի գործառնություններն արժեթղթերով 336
10.1.1. Բանկերի կողմից սեփական արժեթղթերի թողարկումը 340
10.1.2. Բանկերի կողմից բաժնետոմսերի թողարկումը 344
10.1.3. Բանկերի կողմից պարտատոմսերի թողարկումը 347
10.1.4. Բանկերի կողմից ավանդային (խնայողական) հավաստագրերի (սերտիֆիկատների) թողարկումը 349
10.2. Բանկերի ներդրումային գործառնությունները 350
10.3. Բանկերի գործառնությունները մուրհակներով 353
10.4. Ռեպո գործարքներ 357
10.5. Բանկերը որպես ժամկետային շուկայի մասնակից 359
10.5.1. Ժամկետային առևտրի մասնակիցները 360
10.5.2. Ֆորվարդային պայմանագիր 360
10.5.3. Ֆյուչերսային պայմանագիր 362
10.5.4. Օպցիոն պայմանագիր 364
10.5.5. Սվոփներ 367
10.5.6. Ֆորվարդային տոկոսադրույքի մասին համաձայնագիր 373
10.6. Բանկերի արտարժութային գործառնությունները 375

Գլուխ 11. Ռիսկերի գնահատումը և կառավարումը բանկերում 387
11.1. Բանկային ռիսկերը 389

11.2. Ռիսկերի գնահատման և կառավարման համակարգը 392
11.2.1. Վարկային ռիսկ 395
11.2.2. Իրացվելիության ռիսկ 403
11.2.3. Արտարժութային ռիսկ 408
11.2.4. Տոկոսային ռիսկ 410
11.2.5. Տոկոսային ռիսկի կառավարումը 412
11.2.6. Մարման ժամկետների մոդել (ճեղքվածքի (GAP) վերլուծություն) 412
11.2.7. Դյուրացիայի մոդել (տևողության վերլուծություն) 417
11.2.8. Վերագնահատման մոդել (սիմուլյացիոն վերլուծություն) 420
11.2.9. Լևերիջի (կապիտալի) ռիսկ 420
11.3. Բանկային ռիսկերի կանխարգելման քանակական մոտեցումները 421
11.4. Եկամուտ-ռիսկ փոխզիջումը 433

Գլուխ 12. Բանկային գործունեության պետական կարգավորումը 443
12.1. Տնտեսության պետական կարգավորման անհրաժեշտությունը 444
12.2. Ֆինանսական համակարգի կարգավորման տրամաբանությունը, մեթոդները և կազմակերպման սկզբունքները 447
12.2.1. Հակամենաշնորհային կարգավորում 447
12.2.2. Շուկայական կանոնների կարգավորումը 448
12.2.3. Կանխարգելիչ նորմեր 448
12.2.4. Համակարգային կայունությունը 450
12.3. Կարգավորող մարմինները 452
12.4. Կանխարգելիչ կանոնակարգումը որպես բանկային վերահսկողության կենտրոնական տարր 454
12.5. Բանկային վերահսկողության զարգացման միտումները 456

Գլուխ 13. Բանկային գործունեության լիցենզավորումը 459
13.1. Բանկային գործունեության լիցենզավորման անհրաժեշտությունը, նպատակները և առանձնահատկությունները 460
13.2. Բանկային գործունեության լիցենզավորման իրավական կարգավորումը .. 463
13.3. Բանկային գործունեության լիցենզավորման փուլերը 464
13.3.1. Լիցենզիա ստանալու նախնական հավանությունը 464
13.3.2. Բանկի գրանցումը 472
13.3.3. Բանկային գործունեության լիցենզիայի տրամադրումը 473
13.4. Բանկի մասնաճյուղի և ներկայացուցչության գրանցման ընթացակարգերը 477
13.5. Բանկային գործունեության լիցենզավորումը Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում և Ռուսաստանում 483

Գլուխ 14. Բանկային գործունեության վերահսկողությունը և կարգավորումը 491
14.1. Բանկային գործունեության կարգավորման և վերահսկողության նպատակները, խնդիրները ու միջազգային փորձը 492
14.2. Տնտեսական նորմատիվների համակարգը 505
14.2.1. Կանոնադրական կապիտալի և ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափերը 508
14.2.2.Կապիտալի համարժեքության նորմատիվները 511
14.2.3. Իրացվելիության նորմատիվները 513
14.2.4. Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը և բանկի հետ կապված անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը 515
14.2.5. Արտարժույթի տնօրինման նորմատիվները 516
14.2.6. Պարտադիր պահուստավորման նորմատիվը 516
14.2.7. Բանկի պարտատերերի գծով ռիսկի առավելագույն չափը 517
14.3. Սահմանափակումներ 518
14.4.Ակտիվների դասակարգման համակարգը 519
14.5. Բանկային վերահսկողության իրավական և մեթոդական հիմքերը 525
14.6.Բանկային վերահսկողության ձևերն ու կիրառական մեթոդները 533
14.7. Բանկային վերահսկողության համակարգի ձևավորման և զարգացման հիմնական փուլերը ՀՀ-ում 538
14.8. Բանկերի ռիսկերի գնահատման CAMELS վերահսկողական համակարգը . 543
14.8.1. Կապիտալի համարժեքությունը 546
14.8.2. Ակտիվների որակը 547
14.8.3.Կառավարումը 549
14.8.4. Շահույթը կամ եկամուտները 550
14.8.5. Իրացվելիությունը 552
14.8.6. Շուկայական ռիսկերի նկատմամբ զգայունությունը 553
14.9. Բանկերի գործունեության համեմատական վերլուծական ԲԳՀՎ (UBPR) համակարգը 555
14.10. Բանկերի նկատմամբ կիրառվող ներգործության միջոցները 556

Գլուխ 15. Հաշվապահական հաշվառումը բանկերում: Բանկերի ֆինանսական հաշվետվությունները և գործունեության գնահատումը 561
15.1. Հաշվապահական հաշվառման առանձնահատկությունները բանկերում 562
15.2. Ֆինանսական հաշվառման խնդիրներն ու նպատակները բանկերում 565
15.3.Բանկերի ֆինանսական հաշվետվությունները 569
15.3.1.Հաշվեկշիռ 574
15.3.2.Հաշվետվություն ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ 576

15.3.3. Հաշվետվություն բանկի դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ 577
15.3.4. Հաշվառման գործընթացը և հաշվետվությունների կազմումը 579
15.3.5. Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 585
15.4. ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից բանկերին ներկայացվող հաշվետվական պահանջները 586
15.5. Բանկերի գործունեության գնահատումը 589
15.5.1. Բանկերի հաշվետվությունների գնահատումն անկախ աուդիտորական կազմակերպությունների կողմից 589
15.5.2. Բանկերի գործունեության գնահատումն անկախ ռեյթինգային կազմակերպությունների կողմից 594

Գլուխ 16. Բանկերի վերակազմակերպումը և լուծարումը: Բանկերի սնանկությունը 599
16.1. Իրավական դաշտի ընդհանուր նկարագիրը 600
16.2. Բանկերի վերակազմակերպումը 602
16.2.1. Բանկերի միացումը 603
16.2.2. Բանկի վերակազմավորումը 607
16.2.3. Բանկի գործունեության տեսակի փոփոխությունը 608
16.3. Բանկի լուծարումը 610
16.3.1. Բանկերի ինքնալուծարումը 612
16.3.2. Լուծարային հանձնաժողովի գործողությունները 612
16.4. Բանկերի անվճարունակությունը և սնանկությունը 615
16.4.1. Բանկի անվճարունակության և սնանկության պատճառները 616
16.4.2. Բանկերի անվճարունակության վարույթի առանձնահատկությունները 617
16.4.3. Բանկի սնանկության ընթացակարգը 619
16.4.4. Բանկի ֆինանսական առողջացման ծրագիրը 623
16.4.5. Բանկի սնանկությունը 626
16.4.6. Սնանկ ճանաչված բանկի լուծարման ընթացակարգը 628

Գլուխ 17. Արտերկրների բանկային համակարգեր 633
17.1. Բանկային համակարգերի դերն արտերկրյա տնտեսություններում 634
17.2. Զարգացած երկրների բանկային համակարգերը 638
17.2.1. ԱՄՆ բանկային համակարգը 639
17.2.2. Մեծ Բրիտանիայի բանկային համակարգը 642
17.2.3. Մայրցամաքային Եվրոպական բանկային համակարգերը 644
17.2.4. Ճապոնիայի բանկային համակարգը 648
17.3. Անցումային և զարգացող երկրների բանկային համակարգեր 650
17.3.1. Լեհաստանի և Հունգարիայի բանկային համակարգերը 651

17.3.2. Բալթյան երկրների բանկային համակարգերը 652
17.3.3. Ռուսաստանի բանկային համակարգը 653
17.3.4. Վրաստանի և Ադրբեջանի բանկային համակարգերը 654
17.3.5. Թուրքիայի բանկային համակարգը 655

Գլուխ 18. Միջազգային բանկային գործ 657
18.1. Համաշխարհային տնտեսության միջազգայնացման միտումները 658
18.1.1. Գլոբալացման քաղաքական նախադրյալները 661
18.1.2. Գլոբալացման տնտեսական նախադրյալները 662
18.2. Գլոբալացումը և համաշխարհային բանկային համակարգը 664
18.3. Միջազգային բանկային համակարգի գործունեության ժամանակակից միտումները 668
18.4. Խոշորագույն ֆինանսաբանկային խմբերը 671
18.5. Ֆինանսական ճգնաժամերը 678

Հանգուցային բառերի ուղեցույց 691

Օգտագործված գրականության ցանկ 705

Հեղինակների մասին 713